

Matematika 1, vaje, 5. 1. 2021

(c) $h(x, y) = (1 + e^y) \cos x - ye^y$

Stacionarne točke h so ničle gradienta $\text{grad } h = \begin{bmatrix} h_x \\ h_y \end{bmatrix}$:

$$h_x = -(1 + e^y) \sin x = 0 \dots \sin x = 0 \dots x = k\pi, k \in \mathbb{Z}$$

$$h_y = e^y \cos x - (e^y + ye^y) = e^y (\cos x - 1 - y) = 0 \quad \leftarrow \text{vstavimo}$$

$$e^y (\cos(k\pi) - 1 - y) = 0 \dots \cos(k\pi) - 1 - y = 0,$$

$$\text{tj. } y = \overbrace{(-1)^k}^{\text{vstavimo}} - 1$$

Stac. točke h so $T_k(k\pi, \overbrace{(-1)^k}^{\text{vstavimo}} - 1)$ oz. $T_k(k\pi, (-1)^k - 1)$.

Tip teh stac. točk?

$$H_h = \begin{bmatrix} h_{xx} & h_{xy} \\ h_{yx} & h_{yy} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -(1 + e^y) \cos x & -e^y \sin x \\ -e^y \sin x & e^y (\cos x - 2 - y) \end{bmatrix}$$

$$h_{yy} = e^y (\cos x - 1 - y) + e^y (-1)$$

Vrednost H_h v T_k :

$$\begin{aligned} H_h(k\pi, (-1)^k - 1) &= \begin{bmatrix} -(1 + e^{(-1)^k - 1}) \cdot (-1)^k & 0 \\ 0 & e^{(-1)^k - 1} \cdot \underbrace{((-1)^k - 2 - ((-1)^k - 1))}_{-1} \end{bmatrix} = \\ &= \begin{bmatrix} -2 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix} \quad \text{oz.} \quad \begin{bmatrix} 1 + e^{-2} & 0 \\ 0 & -e^{-2} \end{bmatrix} \\ &\quad \uparrow \qquad \qquad \qquad \uparrow \\ &\text{s-d } k \qquad \qquad \qquad \text{lh } k \end{aligned}$$

Pri sodih k ima H_h neg. last. vrednosti, torej je negativno definitna,

zato so $T_k(k\pi, 0)$ za sode k lokalni maksimi.

Pri lihah k ima H_h ima neg. in poz. lastne vrednosti, tj. ni definitna,

zato so $T_k(k\pi, -2)$ za lihe k sedlaste točke (niso lok. ekstremi).

$$(d) \quad k(x,y,z) = x^3 + y^3 + 3z^2 - 3xyz$$

$$k_x = 3x^2 - 3yz = 0 \dots 3x^2 - 3y \cdot \frac{1}{2}xy = 0 \dots x^2 - \frac{1}{2}xy^2 = 0 \quad (*)$$

$$k_y = 3y^2 - 3xz = 0 \dots 3y^2 - 3x \cdot \frac{1}{2}xy = 0 \dots y^2 - \frac{1}{2}x^2y = 0 \quad (**)$$

$$k_z = 6z - 3xy = 0 \dots z = \frac{1}{2}xy$$

$$x \left(x - \frac{1}{2}y^2 \right) = 0$$

$$\text{torej } x = 0 \quad \text{ali } x - \frac{1}{2}y^2 = 0$$

$$\text{iz } (**) \text{ dobimo } \left| \begin{array}{l} \text{tj. } x = \frac{1}{2}y^2 \text{ iz } (**): \\ y^2 - \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2}y^2 \right)^2 y = 0 \\ y^2 \left(1 - \frac{1}{8}y^3 \right) = 0 \\ y = 0 \text{ ali } 1 - \frac{y^3}{8} = 0 \end{array} \right.$$

$$y^2 = 0 \dots y = 0$$

$$\text{zato } z = \frac{1}{2} \cdot 0 \cdot 0 = 0$$

$$\underline{T_1(0,0,0)}$$

$$\text{oz. } y = 0 \text{ ali } y = 2$$

$$x = \frac{1}{2}y^2 = 0 \quad \left| \quad x = \frac{1}{2} \cdot 2^2 = 2 \right.$$

$$z = \frac{1}{2}xy = 0 \quad \left| \quad z = \frac{1}{2} \cdot 2 \cdot 2 = 2 \right.$$

$$\underline{T_2(2,2,2)}$$

Tip teh stac. točk:

$$H_k = \begin{bmatrix} k_{xx} & k_{xy} & k_{xz} \\ k_{yx} & k_{yy} & k_{yz} \\ k_{zx} & k_{zy} & k_{zz} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 6x & -3z & -3y \\ -3z & 6y & -3x \\ -3y & -3x & 6 \end{bmatrix}$$

$$H_k(0,0,0) = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 6 \end{bmatrix}$$

last. vred. so 0, 0, 6, mat. je le semidefinitna, na podlagi H_k tipa stac. točke ne moremo določiti.

$$H_k(2,2,2) = \begin{bmatrix} 12 & -6 & -6 \\ -6 & 12 & -6 \\ -6 & -6 & 6 \end{bmatrix} \quad \begin{array}{l} 12 > 0 \\ \begin{vmatrix} 12 & -6 \\ -6 & 12 \end{vmatrix} = 144 - 36 > 0 \end{array}$$

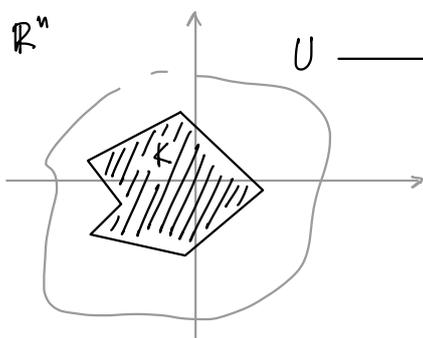
$$\det(H_k(2,2,2)) < 0,$$

mat. ni definitna, stac. točka T_2 je torej sedlo.

3. Poišči tiste točke na elipsi z enačbo

$$x^2 - xy + y^2 = 3,$$

ki so najbolj oddaljene od koordinatnega izhodišča.

$$U \xrightarrow{f} \mathbb{R}$$

Kaj je največja in najmanjša vrednost, ki jo f zavzame na K ?

(Če je K omejena in vsebuje svoj rob, f pa zvezna, zaprta v \mathbb{R}^n potem f zavzame min. in max. vrednost.)

K bo dana s sistemom (ne)enačb. Če je dana z eno samo enačbo, recimo $g(\vec{x}) = 0$, potem so kandidati za globalne ekstreme stac. točke pripadajoče Lagrangeove funkcije:

$$L(\vec{x}, \lambda) = f(\vec{x}) - \lambda g(\vec{x}).$$

V našem primeru: K je opisana z en. $x^2 - xy + y^2 = 3$
 ... $x^2 - xy + y^2 - 3 = 0$
 $g(x, y)$

Funkcija: $f(x, y) = (\sqrt{x^2 + y^2})^2 = x^2 + y^2$

Pripadajoča Lagrangeova funkcija:

$$L(x, y, \lambda) = x^2 + y^2 - \lambda(x^2 - xy + y^2 - 3)$$

$$L_x = 2x - \lambda(2x - y) = 0 \dots \lambda = \frac{2x}{2x - y}$$

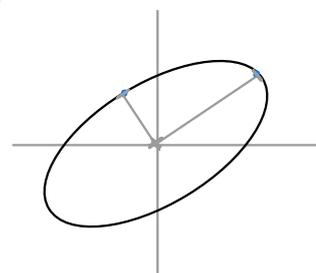
$$L_y = 2y - \lambda(2y - x) = 0 \dots \lambda = \frac{2y}{2y - x}$$

$$L_\lambda = -(x^2 - xy + y^2 - 3) = 0$$

$$\left. \begin{array}{l} \frac{2x}{2x - y} = \frac{2y}{2y - x} \quad / \cdot (2x - y)(2y - x) \\ 2x(2y - x) = 2y(2x - y) \end{array} \right\}$$

$$4xy - 2x^2 = 4xy - 2y^2$$

$$x^2 = y^2 \quad \text{oz.} \quad y = \pm x \quad \rightarrow$$

$y = \pm x$ vstavimo v en. vrzi: $g(x,y) = 0$ (oz. $L_\lambda = 0$):

$y = x$: ~~x^2~~ - ~~x^2~~ + $x^2 - 3 = 0 \dots x = \pm\sqrt{3}$, $y = \pm\sqrt{3}$, $T_1(\sqrt{3}, \sqrt{3})$, $T_2(-\sqrt{3}, -\sqrt{3})$

$y = -x$: $x^2 - x \cdot (-x) + x^2 - 3 = 0 \dots 3x^2 = 3 \dots x = \pm 1$, $y = \mp 1$

$T_3(1, -1)$, $T_4(-1, 1)$

V f sedaj vstavimo te

stac. točke :

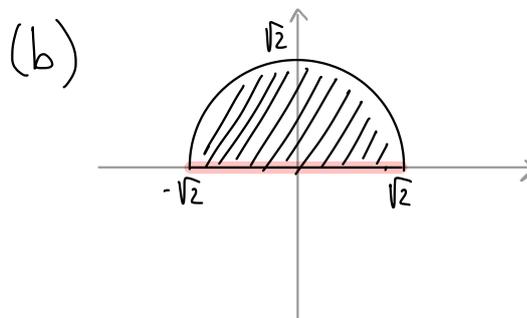
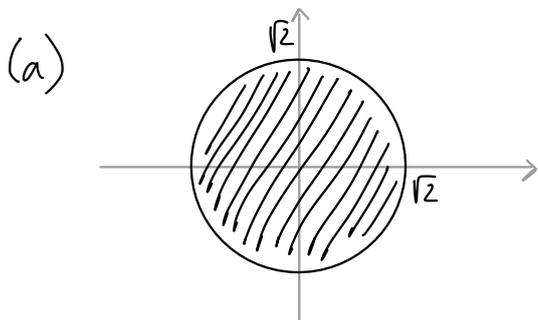
To so kandidati za globalne ekstreme f pri pogoju $g(x,y) = 0$.

(x,y)	$f(x,y) = x^2 + y^2$
T_1	6
T_2	6
T_3	2
T_4	2

← T_1 in T_2 sta najbolj oddaljeni (na razdalji $\sqrt{6}$),
 ← T_3 in T_4 sta najbližji $(0,0)$ (na razdalji $\sqrt{2}$).

5. Poišči največjo in najmanjšo vrednost funkcije $f(x, y) = xy - x + y - 1$

- (a) na krogu danem z $x^2 + y^2 \leq 2$,
 (b) na polkrogu danem z $x^2 + y^2 \leq 2$ in $y \geq 0$.

(a) Ločimo rob in notranjost kroga (območja):

• Rob je dan z en. $x^2 + y^2 = 2 \dots x^2 + y^2 - 2 = 0$

Pripadajoča L. funkc. je $L(x, y, \lambda) = f(x, y) - \lambda (x^2 + y^2 - 2) =$
 $= xy - x + y - 1 - \lambda (x^2 + y^2 - 2)$

$$\left. \begin{aligned} L_x &= y - 1 - \lambda \cdot 2x = 0 \dots \lambda = \frac{y-1}{2x} \\ L_y &= x + 1 - \lambda \cdot 2y = 0 \dots \lambda = \frac{x+1}{2y} \end{aligned} \right\} \frac{y-1}{2x} = \frac{x+1}{2y} \dots \begin{aligned} (y-1)y &= (x+1)x \\ y^2 - y &= x^2 + x \\ y^2 - x^2 - y - x &= 0 \end{aligned}$$

$L_\lambda = -(x^2 + y^2 - 2) = 0 \quad (*)$

$(y-x)(y+x) - (y+x) = 0$

$(y-x-1)(y+x) = 0$

Torej: $y - x - 1 = 0$
 $y = x + 1$, vstavimo v (*):

$$\begin{aligned} x^2 + (x+1)^2 - 2 &= 0 \\ 2x^2 + 2x - 1 &= 0 \end{aligned}$$

$$x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a} = \frac{-2 \pm \sqrt{12}}{4} =$$

$$= -\frac{1}{2} \pm \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$y_{1,2} = \frac{1}{2} \pm \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$T_1 \left(-\frac{1}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2}, \frac{1}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2} \right), T_2 \left(-\frac{1}{2} - \frac{\sqrt{3}}{2}, \frac{1}{2} - \frac{\sqrt{3}}{2} \right)$

ali

$y + x = 0$
 $y = -x$, vstavimo v (*):

$$x^2 + x^2 - 2 = 0 \dots 2x^2 = 2$$

$$x = \pm 1$$

$$y = \mp 1$$

$T_3 (1, -1)$

$T_4 (-1, 1)$

• notranjost: $x^2 + y^2 < 2$; poiščimo stac. točke f , ki ustrezajo tej neenačbi:

$$f_x = y - 1 = 0 \dots y = 1$$

$$f_y = x + 1 = 0 \dots x = -1$$

$T_5(-1, 1)$, ali ta leži v notranjosti?

$(-1)^2 + 1^2 = 2 \not< 2$, kandidator za ekstreme v notranjosti ni.

Vrednosti f v kandidatih za globalne ekstreme:

(x, y)	$f(x, y) = xy - x + y - 1$	
T_1	$1/2$	← največja vrednost
T_2	$1/2$	
T_3	-4	← najmanjša vrednost
T_4	0	

(b) Poleg ekstremov na delu roba (označeni z na prejšnji strani), preverimo kaj so kandidati za ekstreme na delu roba.

To je interval $[-\sqrt{2}, \sqrt{2}]$ na x -osi (tj. $y = 0$)

$f(x, y) = xy - x + y - 1 \dots f(x, 0) = -x - 1$, min./max. vrednost te

funk. 1 spremenljivke na $[-\sqrt{2}, \sqrt{2}]$ pa je $-\sqrt{2} - 1$ / $\sqrt{2} - 1$

Torej je $-\sqrt{2} - 1$ najmanjša, $\frac{1}{2}$ pa največja vrednost f na .